

KOLEK (23) *sb m*

o oraz e jasne.

sg N kołek (4). ◇ G kołka (4). ◇ A kołek (1). ◇ L kołku (7). ◇ pl N kołki (4). ◇ A kołki (6).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

Dem. od „koł”; paxillus Vulg, PolAnt, Mącz, Calep, Cn; clavus, palus PolAnt (23) : RejWiz 166v; Leop Zach 10/4; BibRadz Ex 35/18, 38/31, Num 4/32; Ridica, Tycz winniczna/ palik/ albo kołki łzczepáne/ któremi winnice podtykáya. Mącz 356b, 274c; znátykayže kołki wżędy koło ónéy wody/ łpuść že zásię z Stáwu Wodę/ á ónym mieýfcm kędyś náznaczył day przebić Grundfekt Strum 02; Calep 765b.

Zwroty: »kołek wbijać« (1): Rozpołtrzy mieýfce namiotu łwego/ á niech będa [!] rozciągnione kortyny przybytkow twoich/ nie łzánuy ich/ wyciągay powrozy twoie/ á mocne kołki tve wbiay [et clavos tuos consolida]. BibRadz Is 54/2.

»u kołka wiązać« (1): Tylkoć to głupie ciełę v kołká ták wiążą Aby łpokoynie łtało ZbyłPrzyg A2.

a. *Z neutralizacją funkcji deminutywnej; tu duży kół, do którego za pomocą liny przywiązany jest tzw. młyn pływający (1) : Włzytká młynicá záwiłłá ná kołku/ Iełli iá wrwiełz łzalony páchołku/ Powieźiełz z łobą z niemáłym gomonom/ Młynárzá z domem. KlonFlis F3.*

a. *Wieszak wbity w ścianę; surculus Cn [tylko w użyciach peryfrastycznych] (7) : Małz porządek ná włzytkim w koniu y w páchołku/ W łkrzyncce małz tyfiąc złótych łrebrá dość ná kołku. PaprPan D3v.*

Zwroty: »czapkę na kołek zawiesić« = odżegnać się od czegoś (1): Mniema X. K. iż mu łię godzi [..] heretyki nie tylko łżyć ále też y przeláadowác y mordowác: ábo [...] to przez inłze czynić [...]: á iáko mowią czapkę ná kołek, záwiešiwłzy/ to przedsię z łiebie łkładáiąc. CzechEp 16.

»wieszać na kołku« = ryzykować (1): Ktorey [pani duszce] bełpiecznie możełz zwierzyć zdrowia łwego/ Nie wiełzałz go ná kołku łkacząc przez prog płiego. RejWiz 58.

»zawiesić (a. powiesić) na kołku« = przestać myśleć o czymś, poniechać (3): A gdyż iuż noc byłá/ prołił áby z nim Krol łzedł ná doł/ ná towarzysłką biełsiáde/ záwiešiwłzy ná Zamku Krolełstwo ná kołku. OrzRozm 14, I3v; Przywileie powiełmy ná kołku/ A ty wedla páná łiádz/ páchołku. KochPieś 23.

Wyrażenie przyimkowe: »na kołku« = zapomniany, pomechany (1): Prawdy łzkodá/ tá záwždy w tey łpráwie ná kołku. RejWiz 40.

b. *Tzw. dulka, uchwyt na burcie łodzi na wiosło (3) : Interscalmium – Szerzą od kołka do kołka, wktorei poiazdami robią. Calep 554b; Scalmus – Kołek naktorim rudel albo poiazda chodzi. Calep 950a.*

c. *Wyrażenie przyimkowe: »w kołki« = promieniście (1) : Diradio, Est ad radiorum figuram compono – W kołkij łtawiam. Calep 327b.*

Synonimy: palik, tycz.

Cf KOLIK